

Sygn. akt II AKa 426/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Adam Wrzosek

Sędziowie: SA – Anna Zdziarska (spr.)

SO (del.) – Monika Niezabitowska - Nowakowska

Protokolant: st. sekr. sąd. – M. B.

przy udziale prokuratora Jacka Pergałowskiego

po rozpoznaniu w dnia 15 grudnia 2014 r.

sprawy M. Ż.

oskarżonego o czyn z art. 165 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 165 § 3 k.k. w zw. z art. 165 § 1 pkt 2 w zw. z art. 11 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 30 czerwca 2014 r., sygn. akt VIII K 73/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie;

UZASADNIENIE

M. Ż. został oskarżony o to, że:

w okresie od bliżej nieustalonego dnia 2012 roku do dnia 17 maja 2013 roku w Z., woj. (...), wyrabiał, a następnie wprowadzał do obrotu za pośrednictwem sieci (...) szkodliwą dla zdrowia i życia substancję, a to środek odchudzający zawierający chemiczny związek organiczny (...) - D., należący do fitotoksycznych bojowych środków trujących, którego spożycie powoduje silne zatrucie z objawami obrzęku płuc oraz hipotermią i może spowodować zejście śmiertelne oraz (...), który ma działanie stymulujące, a jego zażycie może spowodować zejście śmiertelne, czym sprowadził niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia wielu osób zakupujących powyższy środek między innymi A. N., A. K., H. W., M. G., A. L., N. M. (1), I. M., T. K., D. K., M. S. (1), D. G., Ł. K., M. J., A. M., N. M. (2), T. R., D. A., P. W. (1), a w dniu 17 maja 2013 roku spowodował zgon M. S. (1), który nastąpił na skutek ostrej niewydolności krążeniowo-oddechowej w przebiegu niedokrwienia mięśnia serca, wywołanej zaburzeniami rytmu serca, przyspieszeniem czynności serca, drżeniem mięśniowym, wzmożonym napięciem mięśniowym i wzrostem temperatury ciała spowodowanych zażyciem zakupionego od M. Ż. środka odchudzającego zawierającego chemiczny związek organiczny (...) - D., należący do fitotoksycznych bojowych środków trujących,

tj. o przestępstwo z art. 165 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 165 § 3 k.k. w zw. z art. 165 § 1 pkt 2 k.k.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 30 czerwca 2014 r., sygn. akt VIII K 73/14:

I. oskarżonego M. Ż. w ramach zarzucanego mu czynu uznał za winnego tego, że działając czynem ciągłym, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w okresie od bliżej nieustalonego dnia 2012 roku do dnia 17 maja 2013 roku w Z., woj. (...), wprowadzał do obrotu za pośrednictwem sieci (...) jako środek odchudzający szkodliwą dla zdrowia i życia substancję, zawierający chemiczny związek organiczny (...) - D., należący do fitotoksycznych bojowych środków trujących, którego spożycie powoduje silne zatrucie z objawami obrzęku płuc oraz hipotermią i może spowodować zejście śmiertelne, czym sprowadził niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia wielu osób zakupujących powyższy środek, między innymi: A. N., A. K., H. W., A. L., N. M. (1), I. M., T. K., M. S. (1), Ł. K., A. M., N. M. (2), P. W. (1), a w dniu 17 maja 2013 roku w W. spowodował zgon M. S. (1), który nastąpił na skutek ostrej niewydolności krążeniowo-oddechowej w przebiegu niedokrwienia mięśnia serca, wywołanej zaburzeniami rytmu serca, przyspieszeniem czynności serca, drżeniem mięśniowym, wzmożonym napięciem mięśniowym i wzrostem temperatury ciała spowodowanych zażyciem zakupionego od M. Ż. środka odchudzającego zawierającego chemiczny związek organiczny (...) - D., należący do fitotoksycznych bojowych środków trujących, który to czyn wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 165 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 165 § 3 k.k. w zw. z art. 165 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za ten czyn skazał go i na podstawie art. 165 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 33 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego karę 200 (dwieście) stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 (pięćdziesiąt) złotych;

III. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności zaliczył okres jego zatrzymania i tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 10 września 2013 roku do dnia 30 czerwca 2014 roku, przy czym jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się jednemu dniowi kary pozbawienia wolności;

IV. na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa przez zniszczenie dowodów rzeczowych zarejestrowanych pod pozycją 6/14, wymienionych i opisanych w 22 pozycjach na karcie 897-898 akt sprawy;

V. zasądził ze Skarbu Państwa na rzecz adw. A. G. kwotę 1180,80 jeden tysiąc sto osiemdziesiąt złotych osiemdziesiąt groszy) złotych, w tym kwotę 220,80 (dwieście dwadzieścia złotych osiemdziesiąt groszy) złotych 23% podatku VAT, tytułem nieopłaconej obrony z urzędu;

VI. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20.148,21 (dwadzieścia tysięcy sto czterdzieści osiem złotych dwadzieścia jeden groszy) złotych z tytułu kosztów postępowania w sprawie, w tym kwotę 2400 (dwa tysiące czterysta) złotych tytułem opłaty sądowej.

Powyższy wyrok zaskarżył obrońca oskarżonego.

Przedmiotowemu wyrokowi zarzucił:

- na podstawie art. 438 pkt. 2 i 3 k.p.k. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. - w szczególności:

I. art. 201 k.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. i art. 167 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez

- w szczególności:

- oparcie swojego rozstrzygnięcia przez Sąd I instancji w zakresie przypisania oskarżonemu przyczynienia się do spowodowania śmierci M. S. (1) na uzupełniającej opinii (...) z dnia 05 kwietnia 2014 r. i zaniechaniu dopuszczenia i przeprowadzenia z urzędu dowodu z kolejnej uzupełniającej opinii tychże biegłych, w sytuacji gdy:

1) opinia ta jest niepełna oraz niejasna, albowiem - w szczególności:

a) nie odpowiada w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości na pytanie co faktycznie spowodowało u M. S. (1) ostrą niewydolność krążeniowo-oddechową w przebiegu niedokrwienia mięśnia serca będącą przyczyną jej śmierci, a jedynie wskazuje na pewne, bliżej nieokreślone prawdopodobieństwo zażycia przez pokrzywdzoną substancji (...), a w konsekwencji nie stwierdza w sposób kategoriyczny, iż fakt zażycia tejże substancji był ponad wszelką wątpliwość przyczyną śmierci pokrzywdzonej, a nadto czy owe wątpliwości co, do faktu zażycia przez pokrzywdzoną przedmiotowej substancji (...) są usuwalne i z czego wynikają;

b) popiera twierdzenie, iż M. S. (1) najprawdopodobniej zażyła (...) wyłącznie na objawach stwierdzonych u pokrzywdzonej w trakcie hospitalizacji oraz ujawnieniu przy pokrzywdzonej pudełka z tabletkami zawierającymi (...), a całkowicie nie uwzględnia okresu rozkładu możliwości wykrycia tejże substancji w organizmie człowieka (nie wskazuje przy tym i nie uwzględnia jaki okres rozkładu tejże substancji winien zachodzić u pokrzywdzonej), co miało istotny wpływ na jej treść, biorąc pod uwagę fakt niewykrycia tejże substancji w organizmie pokrzywdzonej powyżej 5 mg oraz faktyczny okres rozkładu tejże substancji wskazany przez oskarżonego, znajdujący swoje oparcie w literaturze fachowej, a w konsekwencji nie udziela odpowiedzi na następujące pytanie niezbędne do wydania prawidłowego rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie, tj. czy możliwym jest fakt niewykrycia substancji (...) w stężeniu powyżej 5mg w sytuacji jej zażycia przez pokrzywdzoną w ilości powodującej u niej śmierć w okresie od chwili otrzymania przez pokrzywdzoną przedmiotowej substancji aż do chwili jej pobytu w szpitalu, a w szczególności w dniu 16 maja 2013 r. przed jej wizytą w szpitalu oraz w trakcie trwania tejże wizyty - przy uwzględnieniu chwili pojawienia oraz nasilenia się przedmiotowych objawów, zmian w stanie zdrowia pokrzywdzonej oraz potencjalnego okresu rozkładu substancji (...) w organizmie pokrzywdzonej (jeżeli tak to z jakich przyczyn i na ile prawdopodobny jest taki stan rzeczy), a w razie potrzeby czy ewentualny fakt nieprzeprowadzenia badania krwi na obecność (...) uniemożliwia wskazanie w sposób nie budzący wątpliwości na fakt zażycia substancji (...) jako rzeczywistej przyczyny śmierci M. S. (1);

c) nie została oparta o pełny materiał dowodowy, tj. również o zeznania świadków, którzy byli naocznymi świadkami stanu zdrowia oraz zachowania M. S. (1) - a w szczególności zgłaszanych przez pokrzywdzoną dolegliwości zdrowotnych jeszcze przed jej pobytom w szpitalu, w tym początkowego okresu pojawienia się tychże dolegliwości oraz zachodzących zmian w stanie zdrowia pokrzywdzonej;

d) nie rozwiewa wątpliwości czy ewentualne zażycie (...) było jedyną przyczyną śmierci pokrzywdzonej, czy też do ostrej niewydolności krążeniowo-oddechowej w przebiegu niedokrwienia mięśnia serca skutkującej śmiercią M. S. (1) przyczyniły się również inne czynniki - w szczególności fakt jednoczesnego spożywania przez pokrzywdzoną napojów energetycznych w ilości co najmniej ok. 0,5 litra dziennie oraz czy na fakt zajścia zgonu miało wpływ podanie pokrzywdzonej podczas akcji reanimacyjnej acetaminofenu w stężeniu toksycznym, a w konsekwencji czy możliwym jest wykluczenie, iż do śmierci pokrzywdzonej nie doszłoby w sytuacji zażycia przez pokrzywdzoną wyłącznie (...) bez połączenia, w szczególności z napojami energetycznymi w ilości ok. 2 puszek dziennie lub gdyby podano pokrzywdzonej (...) w flpetoksycznej ilości,

e) nie wskazuje również czy można wykluczyć, iż do śmierci pokrzywdzonej doszło nie w wyniku zażycia przez nią (...), lecz zażycia innej substancji, a w szczególności alkoholu etylowego, który w pierwotnej opinii wskazano jako możliwą przyczynę, pomimo iż nie stwierdzono tejże substancji we krwi pobranej od pokrzywdzonej, czy też zażycia (...) i (...), czy też leków na dolegliwości związane z kręgosłupem, na które cierpiała pokrzywdzona i, które mogła zażywać pokrzywdzona,

f) zawiera identyczne wnioski jak opinia pierwotna i nie rozwiewa w żadnym wypadku wątpliwości wynikających z opinii pierwotnej wskazując również wyłącznie na prawdopodobieństwo zażycia przez pokrzywdzoną (...),

g) wobec braku kategoriycznego stwierdzenia co do zażywania przez pokrzywdzoną (...) nie poddaje pod rozwagę innych możliwych przyczyn śmierci pokrzywdzonej, tj. czy istnieje możliwość wykluczenia, iż przyczyną śmierci pokrzywdzonej mógł być fakt (lub stanowić główną przyczynę) zażycia przez pokrzywdzoną innych substancji lub leków - w szczególności na dolegliwości związane z kręgosłupem pokrzywdzonej, zażywanie przez pokrzywdzoną narkotyków, czy też podanie pokrzywdzonej toksycznego stężenia acetaminofenu, jak również czy można wykluczyć,

iż to właśnie te czynniki stanowiły główną przyczynę, a ewentualne zażycie (...) było śladowe i wyłącznie przyczyniło się do śmierci pokrzywdzonej;

h) zawiera lakoniczne wnioski bez szczegółowego wskazania przesłanek jakie doprowadziły biegłych do takich, a nie innych wniosków - w szczególności z uwagi na brak podjęcia rozważań, o których mowa we wcześniejszym podpunktach,

co doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji polegającego na uznaniu, iż pokrzywdzona M. S. (1) zażyła środek w postaci (...) - w szczególności w dniu 16 maja 2013 r., co doprowadziło do jej śmierci, podczas gdy całokształt okoliczności faktycznych ujawnionych w toku rozprawy głównej nie pozwala na takie przyjęcie,

a w konsekwencji skutkowało wadliwym zakwalifikowaniem czynu zarzuconemu oskarżonemu również w oparciu o art. 165 § 3 k.k.

2) z przedmiotowej opinii nie wynika czy przy przestrzeganiu przez pokrzywdzoną prawidłowego dawkowania w zażywaniu substancji (...), tj. w sposób zgodny z informacjami zamieszczanymi przez oskarżonego, z którymi pokrzywdzona się zapoznawała - jak wynika z opinii biegłego z zakresu informatyki - możliwym było zażycie przez pokrzywdzoną takiej ilości substancji (...), która skutkowałaby jej śmiercią, czy też śmierć pokrzywdzonej była wynikiem zażycia tejże substancji w ilości przekraczającej dawki wskazywane przez oskarżonego;

- zaniechanie przez Sąd I instancji dopuszczenia i przeprowadzenia uzupełniającej opinii biegłych (...) z zakresu toksykologii z dnia 31 stycznia 2014 r. na okoliczność wyjaśnienia czy można kategorycznie wykluczyć - mając na uwadze dwa odmiennie różne wyniki badań na obecność narkotyków w organizmie pokrzywdzonej - iż pokrzywdzona zażyła narkotyki w okresie bezpośrednio przed jej pobytem w szpitalu i czy ten fakt mógł stanowić przyczynę lub mieć istotny wpływ na śmierć pokrzywdzonej;

Powyższe naruszenia doprowadziły w konsekwencji do błędu w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji poprzez przyjęcie, iż pomiędzy zachowaniem oskarżonego oraz śmiercią pokrzywdzonej zachodzi związek przyczynowo-skutkowy podczas gdy całokształt okoliczności faktycznych ujawnionych w toku rozprawy głównej prowadzi do przeciwnego wniosku - w szczególności z uwagi na fakt posiadania przez pokrzywdzoną wiedzy co do bezwzględnej konieczności nie zażywania dawki przekraczającej zalecaną pod groźbą nawet śmierci, co z kolei skutkowało również bezzasadnym uznaniem oskarżonego za winnego czynu z art. 165 § 3 k.k.

II. art. 7 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez całkowicie dowolną ocenę całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, a w szczególności wyjaśnień oskarżonego, zeznań świadków T. S., P. W. (2), W. G., M. D. (1), K. K. (1) opinii biegłych z zakresu toksykologii z dnia 31 stycznia 2014 r., uzupełniającej opinii (...) z dnia 05 kwietnia 2014 r. poprzez:

1) błędne uznanie, iż na podstawie uzupełniającej opinii z dnia 05 kwietnia 2014 r. oraz pozostałych opinii w sposób niebudzący wątpliwości można uznać, iż pomiędzy zażyciem przez pokrzywdzoną substancji (...) oraz jej śmiercią zachodzi związek przyczynowo- skutkowy, w sytuacji gdy opinia ta w powiązaniu z pozostałymi opiniami wskazuje wyłącznie na prawdopodobieństwo zażycia przez pokrzywdzoną substancji (...), a w konsekwencji wyłącznie na prawdopodobną przyczynę niewydolności krążeniowo- oddechowej w przebiegu niedokrwienia serca skutkującej śmiercią M. S. (1), podczas gdy podstawą przypisania winy oskarżonemu w tym zakresie mogłoby być wyłącznie kategoryczne stwierdzenie przez biegłych, iż niewątpliwą przyczyną śmierci M. S. (1) było zażycie przez pokrzywdzoną substancji (...), tym bardziej iż opinia uzupełniająca zawiera identyczne wnioski jak opinia pierwotna, w której wskazano również, w szczególności, iż przyczyną śmierci pokrzywdzonej mogło być zatrucie alkoholem etylowym, pomimo iż substancji tej nie wykryto we krwi pobranej od pokrzywdzonej,

co doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych przez Sąd I instancji poprzez uznanie, iż pokrzywdzona M. S. (1) rzeczywiście zażywała (...), w tym zażyła tą substancję w dniu 16 maja 2013 r., co w konsekwencji skutkowało błędnym

przypisaniem oskarżonemu skutku w postaci śmierci pokrzywdzonej wobec faktu nie ustalenia czy ww. wątpliwości dają się usunąć, czy też należy je rozstrzygnąć na korzyść oskarżonego - zgodnie z dyspozycją art. 5 § 2 k.p.k.;

2) bezzasadnym uznaniu, iż M. S. (1) zażywała substancję (...) oraz, że zażyła tą substancję w dniu 16 maja 2014 r., pomimo dokonania ustalenia przez sąd, iż do śmierci M. S. (1) doszło w wyniku ostrej niewydolności krążeniowo-oddechowej w przebiegu niedokrwienia mięśnia serca jako osoby najprawdopodobniej, a nie ponad wszelką wątpliwość przyjmującej (...);

3) bezzasadnym uznaniu przez sąd, iż sam fakt posiadania przy sobie substancji przez M. S. (1) uprzednio przez nią zakupioną kilka dni wcześniej świadczy o zażywaniu przez nią tejże substancji, podczas gdy z doświadczenia życiowego oraz zasad logiki wynika, iż taki stan rzeczy mógł być spowodowany również innymi, równie prawdopodobnymi przyczynami, tym bardziej iż pokrzywdzona zamieszkiwała wówczas wspólnie z innymi młodymi osobami;

4) błędnym uznaniu za całkowicie bezzasadne twierdzeń oskarżonego w zakresie wskazania prawdopodobnej przyczyny śmierci M. S. (1), pomimo iż opinia biegłych z dnia 5 kwietnia 2013 r. jest niejednoznaczna co, do faktycznej przyczyny śmierci pokrzywdzonej, a Sąd I instancji zaniechał dopuszczenia i przeprowadzenia uzupełniającej opinii biegłych na okoliczność czy można wykluczyć w sposób jednoznaczny, iż przyczyną zgonu pokrzywdzonej mogła być inna przyczyna aniżeli fakt zażycia (...), w szczególności wskazana przez oskarżonego - wobec faktycznego stwierdzenia w organizmie pokrzywdzonej animocyfenolu w stężeniu toksycznym;

b) bezpodstawnym uznaniu wyjaśnień oskarżonego w zakresie wskazanego przez niego okresu rozkładu substancji (...) i możliwości wykrycia tejże substancji w organizmie człowieka za gołosłowne, bez podjęcia jakiegokolwiek próby zweryfikowania tychże twierdzeń, co w konsekwencji doprowadziło do wadliwego nieprzeprowadzenia przez Sąd I instancji uzupełniającej opinii biegłych w zakresie ustalenia rzeczywistego okresu rozkładu (...) w organizmie pokrzywdzonej, pomimo iż opinia biegłych, na której oparł swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji zupełnie pomija fakt okresu rozkładu substancji (...) i możliwości wykrycia tejże substancji w organizmie człowieka, co miało istotny wpływ na wynik sprawy wobec faktu nie wykrycia w organizmie pokrzywdzonej substancji (...) w stężeniu powyżej 5 mg i niewyjaśnieniu takiego stanu rzeczy przez biegłych oraz poczynienia przez Sąd I instancji pomimo takiego stanu rzeczy ustalenia, iż -pokrzywdzona zażyła tą substancję w dniu 16 maja 2013 r.;

c) błędnym przyjęciu, iż działanie oskarżonego polegające na nie załączaniu informacji na temat (...) do wysyłanych paczek stanowiło celowe wprowadzanie klientów w błąd co do przeznaczenia substancji (...), podczas gdy zasady doświadczenia życiowego oraz zasady logiki mając na uwadze, w szczególności fakt zamieszczania na paczkach nazwy (...), zamieszczania linków przez oskarżonego na stronach internetowych, przeświadczenia oskarżonego o wiedzy klientów na temat (...) oraz podawania swoich danych osobowych na paczkach jako sprzedawca prowadzi do wniosku przeciwnego, co doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji polegający na wadliwym przyjęciu, iż oskarżony umyślnie dopuścił się zarzucanego mu czynu;

d) bezpodstawnej odmowie dania wiary wyjaśnieniom oskarżonego w zakresie braku świadomości o szkodliwym działaniu substancji (...) w przypadku tzw. „bezpiecznego dawkowania”, podczas gdy oskarżony wyjaśnił w sposób logiczny, iż według jego wiedzy popartej przeprowadzonymi eksperymentami na swojej osobie stosowanie tejże substancji było bezpieczne, co doprowadziło w konsekwencji do błędu w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji polegający na wadliwym przyjęciu, iż oskarżony umyślnie dopuścił się zarzucanego mu czynu;

e) błędnym uznaniu, iż oskarżony zerował na naiwności ludzkiej w dążeniu do szybkiej pozyskania wymarzonej figury oraz nie liczył się ze zdrowiem i życiem ludzkim, podczas gdy oskarżony był przeświadczony o skuteczności i nieszkodliwości oferowanego przez siebie środka przy bezpiecznym jego dawkowaniu, a brak jest dowodu, który w tym zakresie mógłby podważyć wiarygodność tychże wyjaśnień, co doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji polegającego na wadliwym przyjęciu, iż oskarżony umyślnie dopuścił się zarzucanego mu czynu;

f) bezpodstawnym przyjęciu, iż okoliczności takie jak brak dostatecznego informowania klientów na temat substancji (...), fakt, iż oskarżony powinien liczyć się z tym, iż nabywcami będą osoby nie interesujące się szczegółowo tego rodzaju substancjami przemawia za przypisaniem oskarżonemu umyślnego dopuszczenia się czynu z art. 165 k.k., podczas gdy takie okoliczności mogą co najwyżej przemawiać za nieumyślnym dopuszczeniem się przez oskarżonego zarzucanego czynu, co w konsekwencji doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych poczynionych przez sąd I instancji polegający na wadliwym przyjęciu, iż oskarżony umyślnie dopuścił się zarzucanego mu czynu, podczas gdy całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, a w szczególności fakt zamieszczania na paczkach nazwy (...), zamieszczania linków przez oskarżonego na stronach internetowych, przeświadczenia oskarżonego o wiedzy klientów na temat (...) oraz podawania swoich danych osobowych na paczkach jako sprzedawca wskazuje, iż oskarżonemu mógł wyczerpać dyspozycję art. 165 § 4 k.k.;

5) bezkrytyczną ocenę zeznań świadka T. -S. i w konsekwencji bezpodstawnym uznaniu złożonych zeznań przez tego świadka za wiarygodne w całości, podczas gdy zeznania te cechuje brak obiektywizmu - w szczególności w zakresie opisywanych relacji pomiędzy świadkiem oraz M. S. (1), osobowości i nastawienia do życia M. S. (1), czy też częstotliwości spożywania napojów energetycznych, możliwości popełnienia przez pokrzywdzoną samobójstwa oraz zażywania używek czy też narkotyków przez pokrzywdzoną, a nadto pozostają one w sprzeczności z zeznaniami świadków M. D. (1) oraz P. W. (2), którym to świadkom Sąd I instancji bezzasadnie odmówił wiarygodności w ww. zakresie, a także wbrew twierdzeniom Sądu I instancji pozostają w sprzeczności w zakresie osobowości i nastawienia do życia pokrzywdzonej oraz relacji pomiędzy pokrzywdzoną oraz T. S., z treścią zeznań świadka K. S., którego zeznania sąd obdarzył pełną wiarygodnością, jak również treścią oświadczenia złożonego w szpitalu przez M. S. (1) odnośnie częstotliwości picia napojów energetycznych, czy też odchudzania się;

bezpodstawnym uznaniu za niewiarygodne zeznań świadków M. D. (2) oraz K. K. (1) w zakresie relacji pomiędzy M. S. (1) oraz, iż M. S. (1) mogła popełnić samobójstwo, pomimo, iż osoba ta miała najlepszy i najczęstszy kontakt z M. S. (1) w okresie poprzedzającym jej śmierć, a nadto:

a) Sąd I instancji opiera się przy ocenie wiarygodności zeznań tegoż świadka w ww. zakresie wyłącznie na przypuszczeniu, iż świadek mogła złożyć nieprawdziwe zeznania z uwagi na fakt, iż być może uzyskała informację o tym, iż T. S. oskarżała ją o nieudzielenie pomocy córce i w ten sposób podjęła próbę obronną, pomimo iż z całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej nie wynika ażeby świadek w ogóle takie informacje uzyskała lub mogła uzyskać, a Sąd I instancji nie podjął jakichkolwiek prób celem zweryfikowania zachodzących rozbieżności pomiędzy tymi świadkami w oparciu o obiektywne dowody;

b) Sąd I instancji całkowicie zdyskredytował zeznania świadka M. D. (2) w zakresie możliwości popełniania przez pokrzywdzoną samobójstwa, pomimo iż nawet świadek P. W. (2) - siostra pokrzywdzonej kategorycznie nie wykluczyła takiej możliwości;

c) bezzasadnej odmowie uznania za wiarygodne zeznań świadka K. K. (1) w zakresie relacji pomiędzy M. S. (1) oraz T. S., pomimo iż świadek wiedzę tę posiadała od M. D. (1) - osoby mającej najlepszy i najczęstszy kontakt z pokrzywdzoną w okresie poprzedzającym jej śmierć - a także w zakresie wskazanej przez świadka możliwości popełnienia przez M. S. (1) samobójstwa, pomimo, iż zeznania tegoż świadka korelują w tym zakresie z zeznaniami świadka M. D. (1) oraz braku ustalenia przez Sąd I instancji, w którym momencie świadek ten otrzymał informację od M. D. (2), co czyni ocenę poczynioną przez Sąd I instancji w tym zakresie całkowicie dowolną;

d) dopuszczeniu się przez Sąd I instancji oczywistej sprzeczności w przyjętym toku rozumowania poprzez z jednej strony przyjęcie, iż za uznaniem za niewiarygodne zeznań ww. świadków w zakresie możliwości popełnienia przez pokrzywdzoną próby samobójstwa świadczy fakt poszukiwania przez nią pomocy lekarskiej, a z drugiej strony uznaniu, iż pokrzywdzona zażywała (...), w sytuacji gdy z dokumentacji medycznej szpitala oraz wiadomości smsowych wysyłanych przez pokrzywdzoną wynika, iż pomimo stanu jej zdrowia zagrażającemu jej życiu i pełnej świadomości w tym zakresie, kategorycznie i konsekwentnie zaprzeczała ona jakoby zażywała jakiegokolwiek leki, co w przypadku faktycznego zażycia przez pokrzywdzoną (...) - uwzględniając błędnie przyjęty, tj. nielogiczny oraz sprzeczny z

zasadami doświadczenia życiowego tok rozumowania Sądu I instancji - taki stan rzeczy należałoby uznać również za nielogiczny;

e) Sąd I instancji opiera się w zakresie niemożności popełnienia przez pokrzywdzoną samobójstwa na zeznaniach jej najbliższych jako osób posiadających najlepszą wiedzę w tym zakresie, pomimo iż M. S. (1) nie mieszkała od jakiegoś czasu z rodziną, a nadto matka nawet nie posiadała wiedzy o adresie jej przebywania;

f) bezzasadne przyjęcie, iż zeznania świadka W. G. nie wnoszą nic istotnego do sprawy, podczas gdy z zeznań tych wynikają istotne okoliczności, a w szczególności pokrzywdzona mówiła, że zażywa tabletki na dolegliwości związane z kręgosłupem, których opis podany przez świadka (podłużna kapsułka czerwono-żółta) nie odpowiada tabletkom (...) zabezpieczonym przy pokrzywdzonej podczas jej pobytu w szpitalu (dziesięć kapsułek w kolorze pomarańczowo-czarnym- k. 103 protokół oględzin), co skutkowało wadliwym uznaniem, iż śmierć pokrzywdzonej została spowodowana przez zażywanie tabletek (...), podczas gdy nie można zatem wykluczyć, iż zażywanie innych tabletek niż te, które zostały zakupione od oskarżonego spowodowały zgon pokrzywdzonej;

W konsekwencji powyższych uchybień w zakresie oceny zeznań świadków stwierdzić należy, iż Sąd I instancji dopuścił się błędnej oceny materiału dowodowego poprzez błędne uznanie, iż M. S. (1) zażywała (...), podczas gdy całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej nie pozwala na takie przyjęcie, a przy założeniu, iż pokrzywdzona faktycznie zażyła (...) błąd ten polega na przyjęciu, iż pokrzywdzona ponad wszelką wątpliwość nie popełniła samobójstwa, podczas gdy całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej prowadzi do wniosku, iż prawdopodobieństwo celowego przedawkowania przez pokrzywdzoną substancji (...) jest równie prawdopodobne jak przypadkowe przedawkowanie tejże substancji.

III. art. 410 k.p.k. poprzez:

- całkowite pominięcie treści zeznań świadka W. G., co skutkowało nie tylko wadliwym uznaniem zeznań świadka M. D. (3) oraz K. K. (2) za niewiarygodne oraz bezpodstawnym uznaniu za wiarygodne zeznań świadka T. S., ale również bezzasadnym uznaniem, iż pokrzywdzona M. S. (1) zażywała tabletki (...), które znaleziono przy niej w szpitalu i, że właśnie ten fakt spowodował jej śmierć, pomimo iż z zeznań tegoż świadka wynika, iż pokrzywdzona mówiła, że zażywa tabletki na dolegliwości związane z kręgosłupem, których opis podany przez świadka (podłużna kapsułka czerwono-żółta) nie odpowiada tabletkom (...) zabezpieczonym przy pokrzywdzonej podczas jej pobytu w szpitalu (dziesięć kapsułek w kolorze pomarańczowo-czerwonym - k. 103 protokół oględzin), co skutkowało wadliwym uznaniem, iż śmierć pokrzywdzonej została spowodowana przez zażywanie tabletek (...), podczas gdy nie można zatem wykluczyć, iż zażywanie innych tabletek niż te, które zostały zakupione od oskarżonego spowodowały zgon pokrzywdzonej;

- zupełne pominięcie przez Sąd I instancji ujawnionej okoliczności w toku rozprawy głównej wynikające z opinii biegłych z zakresu toksykologii, tj. iż w organizmie M. S. (1) wykryto stężenie toksyczne acetynotefonu, który to środek został podany pokrzywdzonej w szpitalu podczas akcji reanimacyjnej, a w konsekwencji braku poczynienia ustaleń czy fakt ten miał wpływ na śmierć pokrzywdzonej, a jeżeli tak to w jakim stopniu, co z kolei skutkowało bezzasadnym zdyskredytowaniem wyjaśnień oskarżonego w zakresie prawdopodobnej przyczyny śmierci pokrzywdzonej;

- pominięcie przez Sądu I instancji sprzeczności pomiędzy wynikami badań w zakresie obecności w organizmie pokrzywdzonej narkotyków, która to kwestia nie była w ogóle przedmiotem analizy przez Sąd I instancji, a co w sposób kategoriyczny nie zostało wyjaśnione w opinii przez biegłych, którzy wskazują jedynie na prawdopodobną przyczynę takiego stanu rzeczy, co skutkowało wadliwym uznaniu za przyczynę śmierci pokrzywdzonej wyłącznie fakt zażycia (...), podczas gdy przyczyną tą mógł być wyłącznie lub przyczynić się w dużym stopniu fakt zażycia przez pokrzywdzoną narkotyków, który to fakt dodatkowo uzasadnia treść zeznań brata pokrzywdzonej w kontekście skierowanego pytania przez pokrzywdzoną o możliwości załatwienia przez tegoż świadka marihuany;

- całkowite pominięcie okoliczności, iż żaden ze świadków nie był ponad wszelką wątpliwość naocznym świadkiem zażywania przez M. S. (1) (...);

- pominięcie okoliczności wynikających z zeznań świadka M. D. (3), iż M. S. (1) zażywała jakieś leki co świadek zaobserwowała uzyskując od pokrzywdzonej informację, iż leki te są na dolegliwości związane z kręgosłupem;

- całkowite pominięcie wysokości stężenia (...) powodującego zgon u ludzi - tj. 75 ug/ml we krwi, podczas gdy w organizmie pokrzywdzonej nie wykryto tejże substancji w stężeniu powyżej 5 ug/ml, co skutkowało błędnym uznaniem przez sąd, iż pokrzywdzona zażywała (...), w tym w dniu 16 maja 2014 r.;

- pominięciu okoliczności wynikających z opinii biegłego informatyka, iż pokrzywdzona M. W. przeglądała fora internetowe o (...), w tym zapoznawała się z informacjami na temat wagi właściwego dawkowania (...), niemożności łączenia stosowania tejże substancji z piciem herbaty, alkoholu oraz diuretyków, a co za tym idzie również napojów energetycznych, skutków ubocznych jakie mogą się pojawić w związku z zażywaniem (...) oraz jakie działania należy podjąć w wypadku ich pojawienia się, co skutkowało błędnym przypisaniem oskarżonemu odpowiedzialności za skutek, o którym mowa w art. 165 § 3 k.k.

V. art. 391 § 1 k.p.k. poprzez poprzestanie przez Sąd I instancji na odczytaniu zeznań świadków M. D. (1) i K. K. (1) oraz W. G. z postępowania przygotowawczego w sytuacji, gdy Sąd I instancji nie wyczerpał wszelkich możliwości wezwania tychże świadków i przesłuchania ich bezpośrednio na rozprawie głównej, pomimo iż bezpośrednie przesłuchanie tychże świadków było i jest niezbędne dla poczynienia ustaleń w zakresie istotnych okoliczności dla prawidłowego rozstrzygnięcia w niniejszym postępowaniu, a w szczególności ustalenia czy M. S. (1) zażywała narkotyki, jak również celem zweryfikowania treści zeznań T. S., czy K. S., a także zeznań samych świadków, które złożyli w postępowaniu przygotowawczym, a nadto w zakresie możliwości zakupu substancji (...) przez pokrzywdzoną na rzecz innej osoby, faktycznego zażywania tejże substancji przez pokrzywdzoną lub inną osobę, możliwości nieświadomego zażycia przez pokrzywdzoną (...), bądź łączenia tejże substancji nie tylko z napojami energetycznymi, ale również narkotykami alkoholem i innymi substancjami;

VI. art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. poprzez oddalenie wniosków dowodowych zgłoszonych przez obrońcę w toku rozprawy głównej jako nie mających istotnego znaczenia dla prawidłowego rozstrzygnięcia, bądź zmierzających w sposób oczywisty do przewlekłości postępowania, podczas gdy zawnioskowane dowody były i są niezbędne dla prawidłowego rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie oraz zmierzały wyłącznie do ustalenia prawdy obiektywnej;

VII. art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. poprzez brak dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych z zakresu toksykologii na okoliczność ustalenia czy zawartość substancji (...) w kapsułkach sprzedawanych przez oskarżonego była niebezpieczna w kontekście zaleconego przez niego dawkowania tejże substancji, co mogło mieć wpływ na wynik przedmiotowego rozstrzygnięcia.

- na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na wynik sprawy, polegający na bezzasadnych przyjęciu, iż oskarżony M. Ż. działał z zamiarem wprowadzania do obrotu szkodliwej substancji w postaci (...) i spowodowania w ten sposób niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia wielu osób, podczas gdy całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej prowadzi do przeciwnego wniosku, albowiem oskarżonemu można co najwyżej przypisać działanie nieumyślne w powyższym zakresie, co w konsekwencji doprowadziło do wadliwego zakwalifikowaniu czynu zarzucanemu oskarżonemu z art. 165 § 1 pkt 2 k.k.;
- na podstawie art. 438 pkt 1 k.p.k. - naruszenie prawa materialnego, tj. art. 165 § 1 pkt 2 w zw. z art. 1 § 1 k.k. mające postać zastosowania dyspozycji zawartej w nim normy prawnej sytuacji wymykającej się jej hipotezie poprzez błędne uznanie, iż swoim działaniem oskarżony wypełnił ustawowe znamiona przestępstwa spowodowania niebezpieczeństwa dla życia i zdrowia wielu osób poprzez wprowadzenie do obrotu szkodliwej substancji zawierającej 2,4 D., w sytuacji gdy w zachowaniu oskarżonego brak było elementu wprowadzania do obrotu, albowiem środek ten oskarżony kupił na terytorium R. P., a dalsza odsprzedaż tego środka stanowiła indyferentny prawnie obrót wprowadzonym już 2,4 D.;

W konsekwencji powyższego wniosł o:

- 1) uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu;
- 2) względnie - tj. w wypadku nie uwzględnienia wniosku z pkt. 1 uchylenie skarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się częściowo zasadna, co powodowało konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

M. Ź. zarzucono czyn o charakterze umyślnie – nieumyślnym polegający na wprowadzeniu do obrotu szkodliwej substancji, nie przeznaczonej do celów spożywczych jako środek na odchudzanie, spowodując niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia wielu osób i że w jednym przypadku następstwem tego czynu była śmierć M. S. (1).

Jak wynika z treści pisma Departamentu Zdrowia Publicznego Ministerstwa Zdrowia - Inspektor ds. Substancji Chemicznych, Konsultant Krajowy orzekł, że 2,4 (...) i inne izomery są stosowane w produkcji barwników, kwasu pikrynowego, wywoływaczy fotograficznych, materiałów wybuchowych oraz jako pestycydy. D. jest klasyfikowany jako toksyczny. Jego działanie polega na rozprzęgnięciu fosforylacji oksydatywnej w mitochondriach, powodując zahamowanie syntezy (...). Powstająca energia, która nie może zostać zmagazynowana w postaci wiązań wysokoenergetycznych ulega rozproszeniu w postaci ciepła, podwyższając temperaturę ciała. Z punktu widzenia toksykologicznego jest to szczególnie trucizna ze względu na wielokierunkowość działania narządowego i układowego, a jednocześnie przy braku informacji o jej stosowaniu niezwykle trudna do rozpoznania, gdyż może sugerować zatrucie innymi ksenobiotykami.

W zakresie diagnostyki laboratoryjnej istnieją metody umożliwiające identyfikację 2,4 (...) i jego metabolitów w płynach biologicznych.

Nie ulega wątpliwości, że oskarżony miał świadomość, że wprowadza do obrotu szkodliwą substancję, albowiem podzielił się swą wiedzą, że została ona wycofana z użytku w 1939 r. w USA. Nie zmienia postaci rzeczy subiektywne przekonanie, że eksperymentując na sobie nie zauważył negatywnych właściwości zażywanej substancji. Mimo wszystko spowodował niebezpieczeństwo dla życia wielu osób i ustalenia sądu w tej kwestii są prawidłowe.

Przedmiotowa sprawa nie należy do typowych i należało przeprowadzić wszelkie dowody, by ustalić prawdę obiektywną.

M. Ź. zarzucono czyn z art.165 § 1 k.k. w zw. z § 3 tego artykułu. Niezbędne było zatem wykazanie związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy zachowaniem oskarżonego polegającym na sprzedaży (...) (faktem niekwestionowanym), a śmiercią M. S. (1).

Sąd I instancji, jak wynika z treści uzasadnienia wniosek taki wyciągnął na podstawie tego, że M. S. (1) zmarła, a uprzednio nabyła (...), który w postaci części kapsulek, stanowiących przesyłkę znaleziono w jej torebce w szpitalu. Możliwości takiego przebiegu zdarzenia nie wyklucza obraz sekcyjny zwłok. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku próżno jednak szukać pogłębionych rozważań dotyczących opinii biegłych.

Zauważyć należy przy tym, że żadna z opinii sporządzonych w sprawie nie miała charakteru kategoriycznej.

W Polskim procesie karnym obowiązuje zasada bezpośredniości. Skoro w postępowaniu przygotowawczym dopuszczono dowód z opinii biegłych z zakresu toksykologii, czy też patomorfologii, to Sąd Okręgowy oddalając wniosek dowodowy obrońcy o przesłuchanie biegłych rażąco naruszył dyspozycję art.366 § 1 k.p.k. Zasadniczo sąd meritti z urzędu winien przeprowadzić dowody, które dałyby odpowiedź na większość zarzutów apelacyjnych

takich jak okres rozkładu (...) w organizmie, czy do zgonu przyczyniły się czynniki zewnętrzne typu choroby na przykład historytoza (według wywiadu po matce), ewentualnie spożycie innych środków, czemu sama pokrzywdzona zaprzeczała. Wskazać należy, że biegli W. S. i i P. K. orzekli li tylko tyle, że obraz sekcji zwłok oraz wyniki dotychczasowych badań wskazują, że nie ma przeszkód do przyjęcia, że do śmierci M. S. (1) doszło na drodze ostrej niewydolności krążeniowo – oddechowej w przebiegu niedokrwienia mięśnia serca u osoby z **podejrzeniem** zatrucia (...). Biegli zalecili wówczas rozszerzenie badań toksykologicznych.

Z kolei z opinii z dnia 5 .04.2014 r. wynika, że badanie materiału biologicznego wykazało obecność aceminofenu, diazepanu i innych lekarstw. Wniosek końcowy brzmi: „nie ma przeszkód do przyjęcia, że do śmierci M. S. doszło na drodze ostrej niewydolności krążeniowo oddechowej w przebiegu niedokrwienia mięśnia serca **najprawdopodobniej** przyjmującej (...). W badanym materiale nie stwierdzono obecności 2,4 (...) w stężeniu powyżej 5 mikrogramów/ ml.

Przedmiotowa opinia także nie jest kategoryczna, a w dodatku niejasna. Z innego zdania tej samej opinii wynika, że dynitrofenolu nie ujawniono, a zatem nie wiadomo czy go w ogóle nie było, czy też jest wykrywalny wyłącznie powyżej wskazanej dawki.

W ekipkryzie z kolei podano, że konsultant toksykolog doradzał nie pobieranie krwi w kierunku zawartości dynitrofenolu, uznając że nie jest on wykrywalny.

Ustalenia faktyczne sądu wyrokującego w pierwszej instancji pozostają pod ochroną zasady "swobodnej oceny dowodów" wówczas, gdy sąd rozważył, we wzajemnym ze sobą powiązaniu, wynikające z każdego z zebranych w sprawie dowodów okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia o winie oskarżonego. Inaczej mówiąc, gdy są one wynikiem wszechstronnej oceny dowodów pochodzących zarówno ze źródeł osobowych, jak i rzeczowych, przy czym żaden z nich nie może być traktowany jako ważniejszy tylko dlatego, że pochodzi z określonego (np. osobowego) źródła (post. SN 2013.05.08 KK 349/12 LEX nr 1362630).

Rolą sądu ponownie orzekającego w sprawie będzie przeprowadzenie ustnej opinii biegłych, ewentualnie uzupełniającej opracowanej we współdziałaniu z biegłymi innymi specjalności.

Szereg drobiazgowych zarzutów apelacyjnych zawartych na wielu stronach pisma - środka odwoławczego pod pozorem obrazy prawa procesowego, dokonania błędnych ustaleń faktycznych dotyczy jednego – wykazania, że sprzedany (...) nie stanowił przyczyny zgonu pokrzywdzonej i w ocenie sądu odwoławczego poprzez oddalenie w większości istotnych wniosków dowodowych uniemożliwiono podjęcie skutecznej obrony.

Wyrok w zaskarżonej części nie mógł zostać zaakceptowany, ponieważ nie zostały zachowane reguły postępowania karnego wskazane poniżej. Przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną reguły z art. 7 k.p.k., jeżeli jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy, stanowi wyraz rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego oraz jest zgodne ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a nadto zostało wyczerpująco i logicznie uargumentowane w uzasadnieniu wyroku.

Z tych wszystkich względów, Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.